

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5622/2539

นาย พิทักษ์ เพ็ชรนิลโจทก์ นาง สาลี ยิ้มเมือง ใน ฐานะ ผู้จัดการมรดก ของจำเลย นาย ทอง เพ็ชรนิลจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1619, ป.พ.พ. มาตรา 1733, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.พ.พ. มาตรา 1454

ย่อ / หลักกฎหมาย

ท. เจ้ามรดกถึงแก่ความตายหลังจากโจทก์สละมรดกแล้ว4วันจึงเป็นการแสดงเจตนาสละมรดกที่
ฝ่าฝืนต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา1619การสละมรดกจึงไม่เกิดผลตามกฎหมาย
ถือเท่ากับว่าไม่มีการสละมรดกโจทก์จึงยังคงมีสิทธิในทรัพย์สินมรดกในส่วนที่โจทก์จะพึงได้รับตาม
พินัยกรรมและการที่โจทก์ไม่เคยเข้าครอบครองที่ดินมรดกและไม่เคยติดใจเรียกร้องทรัพย์สินมรดกก็
ไม่มีบทกฎหมายใดให้ถือว่าเป็นการปิดปากและเป็นพฤติการณ์ที่แสดงว่าโจทก์สละมรดกนั้นแล้ว
เมื่อการสละมรดกโดยโจทก์ไม่เกิดผลตามกฎหมายโจทก์จึงยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมรดก
อยู่การไถ่ถอนจำนองที่ดินมรดกโดยจำเลยตกลงรับสภาพหนี้ต่อธนาคารและผ่อนชำระหนี้แก่
ธนาคารก็ปรากฏว่าโจทก์และน้องๆทุกคนก็ช่วยกันออกเงินคนละ20,000บาทให้จำเลยไป
ดำเนินการหาใช้เป็นเงินของจำเลยเพียงคนเดียวไม่อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีการตกลงกันระหว่างพี่น้อง
จำเลยให้จำเลยไปจัดการไถ่ถอนจำนองที่ดินมรดกแล้วจำเลยจะได้รับที่ดินมรดกในส่วนที่โจทก์จะ
พึงได้รับตามพินัยกรรมเป็นการตอบแทนที่ดินมรดกในส่วนดังกล่าวจึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของ
โจทก์ คดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับการจัดการมรดกโดยโจทก์ฟ้องตั้งประเด็นว่าโจทก์เป็นทายาทโดย
พินัยกรรมมีสิทธิรับมรดกจำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกจัดการมรดกโดยมิชอบไม่ใส่ชื่อโจทก์
เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมรดกกรณีนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
มาตรา1733วรรคสองได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะว่าคดีเกี่ยวกับการจัดการมรดกนั้นมีให้ทายาทฟ้อง
เกินกว่า5ปีนับแต่การจัดการมรดกสิ้นสุดลงจึงจะนำอายุความ1ปีตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา1754มาบังคับใช้กับกรณีนี้หาได้ไม่

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์และจำเลยเป็นบุตรของนายทอง และนางลำไย เพ็ชรนิล เมื่อวันที่ 14 กันยายน
2530 นายทอง ทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองยกที่ดินโฉนดเลขที่ 341 ตำบลท่าฉนวนอำเภอ
มโนรมย์ จังหวัดชัยนาท ให้แก่โจทก์จำนวน 5 ไร่ และกำหนดให้จำเลยเป็นผู้จัดการมรดก
หลังจากที่นายทองถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2534 จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกโอน
แบ่งมรดกให้แก่ทายาททุกคนยกเว้นโจทก์ โดยจำเลยจดทะเบียนโอนที่ดินส่วนของโจทก์เป็นชื่อ
ของจำเลยในฐานะส่วนตัว เป็นการไม่ชอบที่ดินพิพาทจำนวน 5 ไร่ ราคา 100,000 บาท ขอให้
บังคับจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกไปขอเพิกถอนรายการจดทะเบียนโอนที่ดินโฉนดเลขที่
341ตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท เป็นชื่อของจำเลยในฐานะส่วนตัวเสียแล้ว ใส่
ชื่อโจทก์เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงดังกล่าวจำนวน 5 ไร่ ถ้าจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอา
คำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาจำเลยให้การว่า โจทก์สละมรดกแล้วเมื่อวันที่ 4 มกราคม
2531เนื่องจากนายทองนำที่ดินพิพาทไปจำนองไว้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด สาขามโนรมย์
เป็นเงิน 80,000 บาทเมื่อปี 2524 แล้วนำเงินนั้นไปให้โจทก์แต่ผู้เดียว เมื่อนายทองถึงแก่ความตาย
โจทก์ไม่สามารถไถ่ถอนจำนอง จึงสละมรดกเพื่อให้ญาติที่ดินส่วนของโจทก์ไปขายนำเงินมาไถ่ถอน

จำนอง แต่ไม่มีผู้ใดซื้อ ทายาททุกคนตกลงให้จำเลยเป็นผู้ไถ่ถอน จำเลยจึงไปรับสภาพหนี้ต่อธนาคารชำระหนี้และไถ่ถอนจำนองแก่ธนาคาร แล้วดำเนินการใส่ชื่อทายาทเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกัน โดยได้แบ่งแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนตามพินัยกรรมแล้ว ยกเว้นส่วนของโจทก์ซึ่งตกเป็นของจำเลยตามข้อตกลงเข้าครอบครองทำประโยชน์มาโดยตลอดทายาททุกคนและโจทก์ทราบและไม่ได้แย้งคัดค้าน โจทก์นำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่เจ้ามรดกตาย ฟ้องโจทก์ขาดอายุความขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกดำเนินการใส่ชื่อโจทก์ร่วมในโฉนดที่ดินเลขที่ 341 ตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท โดยโจทก์ได้รับ 5 ไร่ หากไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาจำเลย อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ ภาค 2 พิพากษายืนจำเลยฎีกา โดยผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองว่ามีเหตุผลสมควรที่จะฎีกาในข้อเท็จจริงศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่าโจทก์และจำเลยเป็นบุตรของนายทอนและนายลำไย เพ็ชรนิลมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 5 คน นางลำไยถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว นายทอนทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองแบ่งที่ดินตามโฉนดเลขที่ 341 ตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาทซึ่งติดจำนองธนาคารสหธนาคาร จำกัด สาขา มโนรมย์ให้แก่บุตรทุกคน โจทก์และจำเลยได้คนละ 5 ไร่ จำเลยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรม โจทก์ทำหนังสือสละมรดกตามเอกสารหมายเลข 9 ต่อมาจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกของนายทอน ได้จัดการมรดกโดยจดทะเบียนรับมรดกที่ดินโฉนดเลขที่ 341 โดยใส่ชื่อจำเลยและพี่น้อง มีนายสุทิน นายสุเทพ และนายไพฑูรย์ เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม ไม่ได้ใส่ชื่อโจทก์ด้วยปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาจำเลยประการแรกมีว่า โจทก์สละมรดกแล้วหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความว่านายทอน ถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2531 หลังจากโจทก์สละมรดกตามเอกสารหมายเลข 9 แล้ว 4 วันซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1619 บัญญัติว่า ผู้ใดจะสละหรือจำหน่ายจ่ายโอนโดยประการใดซึ่งสิทธิอันหากจะมีในภายหน้าในการสืบทอดผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นไม่ได้ ดังนั้น เมื่อการแสดงเจตนาสละมรดกฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายดังกล่าว การสละมรดกจึงไม่เกิดผลตามกฎหมายแต่อย่างใด ถือเท่ากับว่าไม่มีการสละมรดกโจทก์จึงยังคงมีสิทธิในทรัพย์มรดกในส่วนที่โจทก์จะพึงได้รับตามพินัยกรรม ที่จำเลยฎีกาว่าโจทก์ไม่เคยเข้าครอบครองที่ดินมรดกและไม่เคยติดใจเรียกร้องทรัพย์มรดก จึงถือว่าเป็นการปิดปากและเป็นพฤติการณ์ที่แสดงว่าโจทก์สละมรดกแล้วนั้น ไม่มีบทกฎหมายใดสนับสนุนข้ออ้างดังกล่าวของจำเลยปัญหาตามฎีกาจำเลยข้อต่อไปมีว่า จำเลยมีสิทธิรับมรดกในส่วนที่โจทก์จะพึงได้รับตามพินัยกรรมหรือไม่จำเลยนำสืบว่าเนื่องจากที่ดินมรดกติดจำนองธนาคารสหธนาคาร จำกัดสาขามโนรมย์ จึงมีการตกลงกันระหว่างพี่น้องจำเลย ให้จำเลยไปจัดการไถ่ถอนจำนองเป็นเงิน 80,000 บาทเศษ จำเลยตกลงไปรับสภาพหนี้ต่อธนาคารและผ่อนชำระหนี้แก่ธนาคารจนครบถ้วนหากจำเลยไม่ได้รับที่ดินมรดกในส่วนที่โจทก์จะพึงได้รับตามพินัยกรรมแล้ว จำเลยก็คงจะไม่ยอมไปไถ่ถอนจำนอง เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ดังวินิจฉัยมาแล้วว่าการสละมรดกโดยโจทก์ไม่เกิดผลตามกฎหมายแต่อย่างใด โจทก์จึงยังคงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินมรดกอยู่การไถ่ถอนจำนองที่ดินมรดกโดยจำเลยตกลงรับสภาพหนี้ต่อธนาคารและผ่อนชำระหนี้แก่ธนาคาร ก็ได้ความว่าโจทก์และน้อง ๆ ทุกคนก็ช่วยกันออกเงินคนละ 20,000 บาท ให้จำเลยไปดำเนินการหาใช้เป็นเงินของจำเลยเพียงคนเดียวไม่ ที่จำเลยฎีกาท่านองว่านายสุเทพเบิกความเข้ากับโจทก์ในข้อที่ว่าโจทก์และน้อง ๆ ทุกคนให้เงินจำเลยไปคนละ 20,000 บาท ด้วยเหตุที่นายสุเทพมีความโลภและริษยาจำเลยที่ได้รับที่ดินมรดกในส่วนที่พิพากษาจะพึงได้รับคำเบิกความของนายสุเทพจึงรับฟังเป็นความจริงไม่ได้ นั้น เป็นข้อกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มี

พยานหลักฐานมาสนับสนุน ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่าไม่มีการตกลงกันระหว่างพี่น้องจำเลยให้จำเลยไปจัดการไถ่ถอนจำนองที่ดินมรดกแล้วจำเลยจะได้รับที่ดินมรดกในส่วนที่โจทก์จะพึงได้รับตามพินัยกรรมเป็นการตอบแทน ที่ดินมรดกในส่วนดังกล่าวจึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ปัญหาตามฎีกาจำเลยข้อสุดท้ายมีว่า พี่องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ จำเลยฎีกาว่า จำเลยครอบครองที่ดินมรดกในส่วนที่โจทก์จะพึงได้รับโดยครอบครองอย่างเป็นเจ้าของเป็นขนาดเนื้อที่แน่นอน มิได้ครอบครองแทนทายาทอื่นโดยเฉพาะมิได้ครอบครองแทนโจทก์และมิได้ครอบครองในฐานะผู้จัดการมรดกแต่อย่างใด จึงต้องนำอายุความ 1 ปี นับแต่เจ้ามรดกตายมาใช้บังคับ เมื่อโจทก์ฟ้องเรียกที่ดินมรดกเมื่อพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่นายทอนตายฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความนั้นเห็นว่า คดีนี้เป็นคดีเกี่ยวกับการจัดการมรดกโดยโจทก์ฟ้องตั้งประเด็นว่าโจทก์เป็นทายาทโดยพินัยกรรมมีสิทธิรับมรดกที่ดินมรดก จำเลยซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกจัดการมรดกโดยมิชอบไม่ใส่ชื่อโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมรดกกรณีนี้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1733 วรรคสองได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะว่า คดีเกี่ยวกับการจัดการมรดกนั้นมิให้ทายาทฟ้องเกินกว่า 5 ปี นับแต่การจัดการมรดกสิ้นสุดลง จึงจะนำอายุความ 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1454 มาบังคับใช้กับกรณีนี้ดังที่จำเลยฎีกาหาได้ไม่พิพาทขาย

องค์คณะ

จำลอง สุขศิริ · สุนพ กิริติยุติ · สมบัติ เดียววิศเรศ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/5622/2539>